

IN MEMORIAM WILLIAM STRONG

Van wie hier op dit grote slagveld slapen
Zijn velen door de liefste eens gekust,
Streelden verrukt haar warme blonde slapen.
Nu zijn zij allen door de dood gekust.
Voordat zij stierven waren zij als hij,
Die soms door mijn gedachten komt gedreven,
Even zovele malen droef als blij
En zeer gebrand op 't vaak verguisde leven.
Ik vond zijn kruis tussen de vele kruisen,
Het vierde van de tiende rij: William Strong,
Killed in action -Nimwegen- Er zong
Een vogel ergens. Iemand harkte 't gruizel
Der sobere paden bij. De bomen wuifden
In een verrukkelijke Juniwind;
En zoals vaak speelde vol vuur een kind
Op de grasberm, die een rij larixen omhuifde.

"If I should die" - hij glimlacht - Weet je nog
Hoe wij des avonds samen verzen lazen,
het rijk bereikten, dat 't hartstochtelijk razen
van 't andere leven loochent, liefste? Och...
laat ons nog eenmaal zijn zoals wij waren.
Ik weet het wel: het leven ging toch door,
de romantiek gaat over en je haren
zijn niet zo jong meer, maar bij tijden hoor
ik nog op eens weer in je stem het diepe
timbre van het geluk, dat niemand je ontnam.
Hoezeer ook angsten ons naar binnen riepen;
er bleef één vreugde, die een uitweg nam.
ik weet het wel; wij zijn niet meer alleen
zo van elkaar, als voor dit blonde kind
ons beider pand werd: zie, van tweeën een,
en door die twee, als door één ziel bemind.

"If I should die" - Zeg, luister, weet je nog
hoe wij dit eens als poëzie genoten,
het land indroomden dat de groten
ons even toonden soms? en dan....en och:
"If I should die", zul je dan zeker weten,
hij neemt zijn rijk in aan het firmament....

Zul je mijn naam wel, niet mijn hart vergeten,
zul je mijn vrouw zijn, ook na dit aards end?
"If I should die", wellicht in een der nauwe
winkelstraten van het land in nood,
waarvoor wij sloop gaan; toe, wil je niet rouwen,
maar dieper worden, liefste, dieper? Dood
en lijfsgemis zijn ons reeds toegemeten,
maar ik zal heengaan in 't besef dat jij,
als ik straks doodbloed, zekerder zult weten
dat ik je liefhad....mateloos.....altijd.

En dat jouw mond de mijne heeft gevonden
en dat je ogen braken in mijn lens
en dat je armen zich vertederd rondden
rondom een donker kind, een eenzaam mens.
En alles wat ik niet mag zeggen, alles
wat ik verloren was en jij mij bracht;
alle geluk was jij voor mij en alle
Toe laat mij maar.... het wordt donker...nacht.

En toen hij weg was, ging het leven door.
Over de straten stond dezelfde zon,
dezelfde regen viel gestadig door;
dezelfde mensen gingen om en om.
Maar dit was niets. Er kwam een groot gemis,
des daags een nauwelijks verhuld ontbering
en in de nacht een niet meer af te weren
bitter uitvretende droefenis.
En alle mensen worden beeld van hem
en alle woorden - tekens zonder klank
buiten het warme donker van zijn stem -
zij gaan aan zijn dieper wezen mank.

Maar toen hij weg was, ging het leven door:
het kind moest eten en het wilde slapen,
het vroeg om moeder na en voor
en 't wilde spelen met een speelgoedwapen.

Langzamerhand gaat zelfs herinnering slapen,
als men haar niet standvastig wakker houdt.
Men roept de liefste legermacht te wapen:
vertederingen als de wereld oud;
De zomer kwam en als zijn warme stralen
haar lichaam raakten, wist zij plots hoe jong
men haar liefste weg was komen halen.
En 't hart werd bitter in de zomerzon.

“Je mag niet bitter zijn en niet versagen,
“je mag niet wanhopen en nimmer klagen,
“je moet mij altijd in je dromen dragen,
“je mag niet bitter zijn, je mag niet klagen”.

Want langzaamaan gaat zelfs herinnering slapen,
als met haar niet standvastig wakker houdt.

Dan peinst zij, mijmerend in verloren uren:
hoe zou het zijn, als ik geen moeder was,
als zijn aanwezigheid niet voort bleef duren
zou ik niet anders zijn als dit niet was?
En hoe was ik, voordat dit leven kwam
als een aanhoudend smartelijker derven:
een vruchtak, die gescheiden van de stam,
vereenzaamd als dood hout, moet sterven.
‘k Leefde verrukt op engelenvoeten
en ‘k dronk de mede van ‘t geluk,
daarvoor zal ik nu boeten moeten
en leven onder heimwee’s druk.

Een vrouw, die moeder werd, is diep als zon
in water en als bergsneeuw rein;
omdat in haar een nieuw bestaan begon
in een nieuw lichaam, paradijselijk rein.
Een vrouw, die moeder werd, kent dieper pijn
dan die van ‘t afscheid, want zij kent de scheiding
van hart en bloed – en dit moet altijd zijn
haar wreedste smart, haar moederlijkste wijding.
Wanneer haar handen langs de dingen gaan,
wanneer haar ogen langs hun kleuren zweven,
ziet God de wereld weer verzoenend aan
en laat haar om de moeders verder leven.

Maar langzaam aan gaat zelfs herinnering slapen,
als men haar niet standvastig wakker houdt.

Er kwam een dag, waarop haar handen beefden,
en ‘t bloed de weg vroeg naar een nieuwe stee:
omdat zij twijfelde of zij nog leefde,
zonder verrukkingen en zonder wee.
Er rees een milde stilte tussen twee....
en beide eenzaam, beide bitter dervend
namen zij naar haar huis één angstbeeld mee:
wij zijn te jong om al zo vroeg te sterven.

Een vrouw, die eenzaam is, gaat zich te buiten
niet uit verdorvenheid, maar slechts uit pijn.
Een vrouw wil alles van haar wezen uiten
als zij maar nimmer wezenloos hoeft zijn.
Maar 't kind moest eten en het wilde slapen,
het vroeg om moeder; en dit was het sein!
het riep de sterkste legermacht te wapen –
een vrouw, die moeder is, is altijd rein.
Een vrouw die eenzaam is, kan zich vergeten,
een vrouw, die moeder is, vergeet zich niet.
Het kind moet slapen, spelen, eten;
en 't wacht al hunkerend op haar avondlied.
En zij verlaat die haar omringen zou
met nieuwe liefde, want een kind
leert haar de les, die slechts een moeder vindt:
pas in de eenzaamheid wordt liefde trouw.

“If I should die” - wellicht is het wat schamper,
wanneer hij dit glimlachende herhaalt.
Hoe spoedig kwam de dag, dat hij maar amper
tijd vond voor zulk een dromerig verhaal.
Wat meer is hij, die aan het heimwee lijdt
dan herfstblad door de wind bewogen;
vergeten het geluk vervlogen
voor 't lokkend nu, waaraan hij lijdt.
Hij zoekt 't geluk met andere ogen,
het heimwee dreef zijn eden weg
voor schijnschoon en voor lust en logen
het heimwee drijft hem, drijft hem weg.

Hoe was zij daar zo plots gekomen,
en wanneer kruiste zij zijn baan?
't Hart zocht een ander onderkomen,
want 't bloed riep en het werd verstaan.
Zij was zo jong, zo welgezind,
zo glorieus als lentebloemen;
soms moet hij stil haar namen noemen,
en door heur haren woei de wind.
't Hart gaat zich aan het bloed te buiten,
wie eenzaam is, vergeet zich licht....
Doch eenzamer, ginds achter ruiten
sterft laatste glans op haar gezicht.
Maar soms worden zijn handen koud
en staart hij weg als een vervreemde;
het was alsof zij vlakbij weende:
je moest toch trouw zijn, mij, je vrouw.

Maar op de avond van de laatste dag,
die hem voor eeuwig in de nacht zag slapen
riep een oude legermacht te wapen,
het schitterend heimwee naar een kinderlach.
En hij bepeinst in dit verloren uur:
ik kon wel tijdelijk bij een droombeeld slapen,
maar spoedig valt de koortsvlam van dit vuur
uiteen tot sintels - niet bijeen te rapen.
Hoe zou zij zijn, nu zij zo eenzaam is,
zou ze nog denken aan wat ik haar zei?
zou zij verteren van een groot gemis?
Al werd ik zo ik ben, niet zo werd zij.

Vergeef mij, nu het avond wordt en ik
moet vrezén, dat ik altijd blijf gescheiden.
Vergeef mij in dit bitter ogenblik
nu ik je fel om mij - mijn averij - zie lijden.
Maar als ik dood ben en in 't ander land,
binnen de handen van 't oneindig Wie
voortlevend, of vergaand tot stof in zand,
dan, lieveling, think only this of me:

"hij had haar lief wanneer hij droomde;
hij had haar lief wanneer hij at;
hij had haar lief in het gewone
opslopend doen van alle dag.
Hij had haar lief, ook als het bloed
hem meezoog en hij zich verkwistte
- waardoor hij haar het meeste miste -
hij had haar lief en zo was 't goed.

Als ook ik optorn, in dit land geknecht,
tegen die het zijn wilskracht duur betaalt,
en voor die onderdrukt zijn vecht en vecht
tотdat de zon achter de lijken daalt;
als ook ik doodbloed in dit bloedarm land
herinner je dan de legende die
soldaten nooit uit het Nirwana bant
wanneer zij sneuvelen. Liefste, zie
ik kom weer terug naar jou - buiten de tijd.
Al zijn mijn kaken straks bebloed en rood
ik kom weer terug in alle eeuwigheid,
omdat mijn liefde sterker is dan dood;
en dat ik eigenlijk slecht geweest ben, die
ik 't liefste voor je wou zijn: think only this of me. -

Maar die eertijds de nachtrust met hem deelde
trok in die nacht de dekens vaster om zich heen,
omdat zij zich een schorre kreet inbeeldde:
daar sneed de doodsnoed van een man doorheen.
En liep dan naar haar kind, dat lag te slapen
en wenste vurig, dat het huilen zou
trok 't alle dekens weg, zodat het koud
kwam liggen; maar het bleef maar slapen.

Het bleef maar slapen en toen werd het oud.
Het kreeg de trekken van een knaap, die lachte,
van een die groeide en die veel verwachtte
en die uit dromen een paleis opbouwt.

Het werd al ouder en er kwam een glans
van de verrukking overheen getrokken.
de vrouw, zij moest – bleef haar adem stokken –
maar staren naar die zorgeloze glans.

Zij sloot haar ogen, wilde dieper zien,
maar moest opkijkend als uit een ontwaken
een zwaar dood hoofd met bloed bevlekte kaken
ontwaren. Stil, doodstil, sindsdien

berustend in dit wrede dubbel sterven
trok zij de dekens weer over het kind,
wou dan een smartkreet in de nachtlucht kerven
maar die werd opgedronken door de wind.

De dekens los, rondom haar eenzaam lijf
sliep zij die nacht een slaap van bloed en dood,
greep tweemaal naast haar, maar daar lag een stijf,
hard lichaam, zwaar als lood.

Zij leefde weer, sneed voor haar kind het brood,
vertelde het van kobolden en feeën
en zei: die maken plotseling kleine kinderen groot
en rijden door het bos op arrensleeën.

Zij leefde weer, maar toen een stoet
stemmige mannen 't haar zou komen zeggen,
met zachte handen zachte pleisters leggen,
riep zij van ver: Hij is dood, het is al goed.